

Поводом немира у Египту разговарали смо са стручњаком за Блиски Исток на Универзитету Пенсилвеније, Ајеном Ластиком, који каже да неминовни одлазак са власти Хоснија Мубарака доноси далекосежне промене не само у тој земљи, већ и у ширем региону као и у односима Вашингтона и Каира.

Америка се мора помирити са тим да не може увек да управља догађајима, каже Ластик.

„Стабилност у региону је веома важна за Сједињене Државе које многе догађаје не могу да контролишу. Истина је да неконтролисан пренос власти може да буде опасан, као што је опасна и радикализација ситуације. Али, Сједињене Државе не могу да контролишу ток збивања у Египту.“

Ластик наводи да је бивши амбасадор Френк Визнер вероватно упућен у Каиро да би саопштио председнику Мубараку да му је време истекло.

„Као и да пренесе да уколико буде сарађивао, Мубарак може да рачуна на помоћ Сједињених Држава у обављању преноса власти на миран и достојанствен начин.“

Исход бунта у Египту највероватније ће бити позитиван, бар краткорочно, додаје Ластик. Он сматра да би кључну улогу могао да одигра бивши председник Међународне агенције за атомску енергију и заговорник прозападних демократских реформи, Мохамед Ел Барадеј.

„Ел Барадеј би, као водећа личност, могао да помогне да три главна политичка актера у Египту постигну договор. Први је фактор војска, чији ће генерали моћи да задрже своје позиције и очувати славу истинских синова египатске револуције. Други актер је покрет Муслиманске браће, који ће моћи отворено и слободно да учествује у демократском процесу земље. А, реформисти, либерали који се залажу за модернизацију и либералне демократе добиће промену режима и прилику за изградњу друштва мање репресивног и мање корумпираног од досадашњег.“

Египат би сада могао да следи пример Турске.

„Ако у тој транзицији добије подршку Европе, Светске банке, Међународног монетарног фонда и САД, Египат би можда могао да крене путем Турске. Многи говоре о иранском сценарију, али ја мислим да је много вероватнији успешан пример секуларне, продемократске Турске.“

Муслиманска браћа су најорганизованија политичка снага у земљи, али нема бојазни да би могли да делују на исти начин као иранске верске организације на којима почива шиитски теократски Иран, истиче Ластик.

„Муслиманска браћа су пре свега сунитска организација, која се залаже за стабилност и много више поштује секуларни појам државе. Мада је из те организације произашла Ал Каида, радикални елементи Муслиманске браће су протеклих деценија напустили земљу. И мада су подељени на фракције Муслиманска браћа се противе владавини свештенства, односно залажу се за исламизацију друштва ненасилним средствима. Они такође не траже измену улоге и положаја Египта у региону и шире у свету.“

Уколико Египат крене демократским путем, неизбежна је промена тона у односима са Вашингтоном и Израелом, наставља наш саговорник.

„Биће то само одраз постојећег незадовољства велике већине египатске јавности америчком и израелском политиком, што је под Мубараком потискивано. При том, не верујем да би Каиро заузео радикалан став према Америци. Ту је поново релевантан пример Турске. Турска је амерички НАТО савезник, али у погледу неких осетљивих питања као што су Иран и Израел, Анкара води своју самосталну политику.“

Вашингтон неће моћи да рачуна на аутоматску сарадњу Каира.

„САД неће више имати специјални третман у добијању војних и обавештајних података и

мораће да толеришу искрену критику своје политике. Мислим да треба да будемо подозриви према утицају Муслиманске браће, али не треба да стрепимо од организације која није предана насиљу против Америке. Ни Израел више неће моћи да рачуна да Египат пређе преко сваког његовог поступка. Али, то не значи аутоматско поништавање израелско-египатског мировног споразума.“

Што се тиче последица бунта у Египту на шири регион, Ластик каже да су оне већ видљиве у недавној смени владе у Јордану због корупције, највама реформи у Сирији и Јемену, као и исплати три хиљаде долара сваком грађанину Кувајта поводом националног празника, који је обележен исте недеље када су избили нереди у Каиру.

(VOA)